

Goşgular

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 21 января, 2025
Goşgular Çary ÝEGENMYRADOW

► GELINLER ÝAŞÝNSA...

Añam bolmandyryн soñky döwürde,
Gelinler ýaşmagna ýetirse elin.
Şu gün irden gabat gelip köçede,
Uz ýaşynyp, geçip gitdi bir gelin.

Kişi maşgalasy... sözüm ýer almaz,
Ýaşynsa ýaşynsyn, gülmese bolar.
Ýetişen bolsalar gelin bolmaga,
Etjek işlerinem bilyändir olar.

Çekinendir, belki, meni ýat görüp,
Ahmal, meni garry adam saýmagam.
Hormata, söýgä-de imrinemok kän,
Onsuzam durmuşdan ýetdi paý maňa.

Dogrusy, süññüm-ä ýeñilem welin,
Çalarak çal sepedi saçdyr gaşyma.
Onda-da deñ gopýan oglanlar bilen,
Ýaňy otuz birden geçdi ýaşymam.

Men kän zada zar bolmadym durmuşda,
Şükür, az däl nesibäme ýetenı.
Ýöne öňler söýgi joşýan ýüregim,
Indi gaýgy-aladanyň ketegi.

Esasy aladam çagajyklarym,
Şolar gowy geýsin, gowy iýsinler.
Özüm-ä oňaryn tapanum bilen,
Ilem näme diýse, şony diýsinler.

Garrylygam, näme, ýaşlyk mysaly,

Ölmese, her kimiň başynda bardyr.
Belki, menden ýüz öwrendir ýaşlygam,
Öñ-ä hiç kim menden ýaşynmaýardy.

► ALAMAT

Gözüme bir ýagşy alamat ildi,
Şondandyr könlüme heser ýetenı.
Maňa kän zat wada berýän şekilli,
Galgap gitdi al şapagyň etegi.

Belki, ýene alçy gopar aşygym,
Egsilen göwnümem doldurar hyjuw.
Egmerin hiç egilmejek başymy,
Könelmejek tenha arzuwymdyr bu.

Bilýän, ýogsa ykbal sähel salymda,
Ilki saña, soñam özgä näz eder.
Şol sebäpli durmuş oýna meñzeýär,
Emma ony oýnap bolmaz täzeden.

Bu oýna meñzeşden gözüm dokunmaz,
Äleme aşyk men, baş egýän güle.
Ahmal, ejir çekmen töhmet okundan,
Bagtym irde-giçde çökmese küle.

Gör, näçe ýyl horluk bary çekildi.
Töhmetlerem berdi bizar-peteňi.
...Maňa kän zat wada berýän şekilli,
Galgap gitdi, al şapagyň etegi.

► OJAK BAŞYNDAKY OÝLAR

Käbir arzuwlarmyň paşmany üçin,
Göwnümde hiç kime saklamok kine.
Joşgunly ýüregme rahatlyk hemem
Ertirime ynam atypdyr şine.

Açgöz hyjuwy hem wagşy islegi,
Ugratdym, gardaşlar, gümüň teýne men.

Hoşal men durmuşdan, ynjalyk bilen,
Nesip etse, halal çörek çeýneme.

Ýogsam öňler il içinde gezemde,
Durmuş meni bijaý ýowuz darady.
Ýüregimde yza galanam bolsa,
Ökünjim ýok geçen günler barada.

Men ozallar şagalaňy söýerdim,
Boldum indi ynjalygyň sermesi.
Melul edýär, ynha, şirin saz ýaly,
0jakda gaýnaýan gazanyň sesi.

Kän oýlanýan, mal-garamyz barada,
Hojalykçy boldum, biçak özgerdim.
Öz köýnegim ýaly özüme ýakyn,
Öz aladam, öz şatlygym, öz derdim.

► GUTARYLMADYK GOŞGULARYM

Ine, bu goşgymda ejem pahyr bar,
Bu goşguda bolsa, galam gaşly gyz.
Elim degen çagy elime alýan,
Şol hem bular bilen salamlaşdygym.

Bu ýerde şapagyň altyn şöhlesi
Ýowşan ysly ýaýla düşýär endigan.
Bärde bolsa bir gul ~ azatlyk küýsän,
Porsy ýerzeminde otyr bendiwan.

Ony erkinlige çykarmalydym,
Ýerzemini sowuk, çygly hem zeýli.
Emma maňa päsgel berdi hemiše
Has ajaýyp zatlar döretmek meýli.

Wah, ejeler ýagdaýyña düşünýär,
Senem düşünjek bol, galam gaşly gyz.
Meni örteýän zat, bu goşgularyň
Bir maýyp görgülä çalymdaşlygy.

►DOSTLUKDAN BÄHBIT GÖZLEMÄÑ!

Dostlar bähbit gözläp, gitdi tirkeşip,
Sag gitsin-de, aman bolsun, goý, olar.
Barybir, günlerim garañkyramaz,
Gijelerim altyn şöhlä boýalar.

Hergiz gynanamok, meniň adymdan,
Öz peýdasy üçin geplänlerine.
Men gaýta: «Hormatdan nyşandyr» diýýän, Naharyma zäher
sepmänlerine.

Bähbit bolsun, dostlar gitdi terk edip,
Sähel zat üstünde bolduk agzala.
Her kim her zatlara deñeselerem,
Durmuş diýlen meñzeş eken wokzala.

Aýlygynam telim sanap alardy,
Olar biçak zordy hasap-hesibe.
Gel, gowusy goýaýyn bu gürrüñi,
Adam gider, çeken bolsa nesibe.

Ýok, olar ýalňyşjak adamlar däldi,
Hökman ýedi ölçäp, bir kesendirler.
Belki, çyn bahamy aňlamak üçin
Şunça ýyl bialaç tirkeendirler.

Dostlar gitdi, bulaşypdyr hasaby,
Emma dünýäm altyn şöhlä boýalar.
Tabagyma zäher sepmäni üçin,
Sag gitsin-de, aman bolsun, goý, olar.

► EŞEGE OT BERIÑ!

Garrapdyr arkasy ýagyr bolupdyr,
Mejaly ýok ýaly aňnyrmaga-da.
Janawaryň taby agyr bolupdyr,
Gidip bilenok aňyrraga-da.

Dogry, eşet at däl, owadan kişňäp,

Jylawyny çeýnäp, toprak peşemez.
Emma göz öňümde, kiçiräjikkäk,
Gaty kän ot ýüklärdik biz eşege.

Indi birje gysym ot beriň oña,
Garny dagy meñzäp barýar hepbige.
«Peýdasy ýok» diýip, harlamaň ony,
Başdan sowmaň, bolar-bolmaz gep bile.

Utanman diýyäňiz «Bize-hä şonuň,
asyl ugruna-da garamzok» diýip.
Eşegem Allanyň döreden zady,
Mojuk gep tapýaňyz haram zat diýip.

Atlaryň et üçin soýulýan döwri,
Bu eşegi «çüw» diýip kän çapdyg-a.
Gysganmaň ahyry bir gysym oty,
Janawaryň garny meňzeş gapjyga.

► KÜÝKI OGLAN

Küýkem bolsa, mydam ýalňyz başyny,
Mümkin boldugya dik tutup gezdi.
Çagaka kän gülüp diler üstünden,
Içýakgyç gülküden ini bez-bezdi.

Soň kän gyzlar ondan ýüzüni sowdy,
Ýeňlesleri nakys gülüp, gaş kakdy.
Oglanyň maksady söýgüsi bilen
Görülmedim menzillere aşmakdy.

Düşnüsiz üm bilen, yşarat bilen,
Ýadyna saldylar küýküliginı.
Şol sebäpli oglan ýuwandyr telim
Şor gözýaşa garyp tüýküliginı.

Synasynyň az-kem ýetmezi üçin,
Gaharjaň hem dymma bolýar küýküler.
Eger kimdir biri gyáa seretse,

Paýş söger ýa ýüzüne tüýkürer.

Gyzlar, şol oglany, kalbyna garaň,
Şonda söýmek üçin bolmaz päsgel-de.
Arman çekýär söýgüsine şäriksiz,
Agyr düşýär duýgularna bäs gelme.

Emma kalby ýagty, niýeti düzüw,
Duýgulary çeşme ýaly kireňsiz.
Bagty çüwer ony söýen gözeliň,
Çuwmez diýip, pikir etmäň birem siz.

► ÖTENLERE HORMAT

Bahar bu ýerdenem sowlup geçmedi,
Garlawaçdyr gazlar bilen deň geldi.
Täze begres berip, serpaýlady ol,
Sazakdyr sözenleň sümme jeňňelni.

Şowhun-şagalaň artyp serçeleň,
Bu ýerleriň oty-çöpem terlendi.
Sedasyz tümmekekler duýmady emma,
Özlerine niçik bagtyň berlenni.

Ýöne dünýä giňäp, tukatlyk sowlup,
Uçmaha çalymdaş boldy bu döwür.
Sakgalyn mykrazlap, güneşläp otyr,
Birçak bize ýagy bolan müjewür.

Öňler kän gelerdik, geň zat görmäge,
Ol pahyram taýak zyňyp sögerdi.
Soň biz-ä ulaldyk, olam garrady,
Hüjräň daşynda-da ýandak gögerdi.

Geň zat ýoklugyna düşündik kem-kem,
Göre-göre ykballara berlenni.
Indi synlap durun, ýaş aýlap göze,
Çagalykda gözüm ganan ýerlemmi.

Bu işige ýene maňlaý direlip,

Aýat bilen, töwir bilen giriler.
Goý, köne tümmekler rahat ýatsynlar
Hemem aman-esen gezin diriler!

► RAZY

Durmuş maňa sögünmegi öwretdi,
Belki, söýgi sözlerinen övreder.
Emma, men razy ~ ýigrenmek hemem
Söýmek üçin gurbat barka göwrede.

Razy ~ bereketli baglary gördüm,
Baharda ~ gül-pürçük, gyş ~ ýalaňaçdy.
Razy ~ olaryň bişen miwesi
Kämahal meniňem öňüme gaçdy.

Razy ~ şunça ýyl guwanyp gezdim,
Sähraň tamdyr ýaly burugsaşyna.
Razy ~ dünýäde hatda ajalam,
Garaşdy Allanyň rugsadyna.

Razy ~ kän zat ýitirmedim durmuşda,
Sebäbi kän zadam tapmandym heniz.
Razy ~ gursagma çenelse-de tyg
Ýağsy perişdeler gorady meni.

Durmuş maňa sögünmegi öwretdi,
Şoldur söýgi sözlerinem öwreden.
Müň keren razy ~ ýigrenmek hemem
Söýmek üçin güýç bar heniz göwrede.

► ÇAGALARY ZOR GÖRDÜM

Enesi-atasy käýese-de kän,
Çaga-çaga bolar, diýen etmezek.
Köçe durmuşynyň däbine görä,
Dawalaşsa, çykýar olar ýekme-ýek.

Çagalaryň şol ajaýyp kanuny,
Garşy bolýar ýykylany depmäge.

Birem şugulçylyk ~ ýigrenilýän zat,
Şeýle diýip öwredýändir mekdebem.

Çagalar öz kanunyna tabyndyr,
Dawalylar uruşdan soñ ýaraşýar.
Görýän welin, ulular-a beýle däl,
Käbirleri entäriñe garaşýar.

► SÄHRANY KÜÝSEDİM

Sährany küýsedim, ýüregim gysdy,
Şonsuz dar gördüm men köňül mülkümi.
Sähraň ýandaklaram gözüme yssy,
Söýyän ony bir ajaýyp gül kimin.

Öten-geçenleri görjegim hakdy,
Çyksam Garamyklyň alaňlaryna.
Depelere çykyp, ýokardan bakdym,
Özgäniň gybatdyr, ýalanlaryna.

Ökünemok bu ýollara gaýdanma,
Bir ýerde kän oturybam iripdim.
Ýene-de bir sebäp, bäri gaýdanma,
Aşsam su meýdanlar düýşe qiripdir.

Ýaz ýşkyň erkini alyp elinden,
Ot örüpdir ýapylaryň gerşine.
Göwnüm göterildi, sazak-selinleň
Maňa tagzym edip, salam bersine.

Bu ýyl bıçak bol bolupdyr selmeler,
Süýgeşik gök şire siñýär köwşüme.
Sähranyň yşkynda boldum telbe men,
Belki, duýqym aýdym bilen böwsüler.

► YAZGYT

«Gödeklere
hemra»
S. Yesenin.

Gamly günler boldy, şat günler boldy,
Emma hiç bolmady göwün diýjegim.
Şol sebäpli şu gün diýdim içimden:
«Eý, ykbal, sen näme karam bijemiň?»

Asla, bagt diýlen zat, meniň bilşimçe,
Berilýär bagtyna begenmeýäne.
Maňa önde-soňda kän kesek degdi,
Ýeri, ýene biri degende näme?

Dünýä bakmandym men tamakin bolup,
Çünkü çekinmändim müşakgatyndan.
Söýyänim üçin däl, begensin diýip,
Söýgä mätäçleri gujakladym men.

Paýhas zerur eken (bildim men şuny).
Kejir ykbal bilen darkaş gurjaga.
Wah, öñ dünýä şowhun-şatlygy bilen
Meňzeýärdi bir durşuna durjaga.

Emma dünýä bir durkuna durmady,
Yz-yzyna kän çalyşdy pasyllar.
Indi giç, barybir, gark bolup ölmen,
Ýazgytda bar bolsa, dardan asylma.

Golsuz arza däldir ýazgyt diýilyän,
Goý, bagty ýar bolsun begenmeýäne.
Ine, maňa welin, kän kesek degdi,
Ýeri, ýene biri degende näme?

► MEN

Serhoşlukda gezip, gyşyň möwsümi,
Baharda başymy sämetmedim men.
Hesret tygy paralanda göwsümi,
Betbagt başymy näletledim men.

Yşkyň bazaryndan daşardadym men,
Şeýdip, aý-ýyllaryň deňinden geçdim.

Sadany söýmegi başarmadym men,
A ýeňles söýgini çekmedi keşdim.

Men, köňli hyjuwdan doly kartbaz,
Töwekgel oýnadym, soňun saýmadym.
Ýeňles duýgularmyň jylawyn dartman,
Gijelermi meýlislere paýladym.

Men çagakam öýkelekdir, kejirdim,
(Hyýal sere ýatlamany äkelyär).
Ýigitligim gülki bilen geçirdim,
Ýadyma düşende aglasym gelýär.

Onsoň, hesret paralanda göwsümi,
Öz ýeňles kellämi näletledim men.
...Näme etdim, men bu gysga özürde,
Bu gysga özürde nämetmedim men?! Goşgular